

na pachtovaných pozemcích. Zákon také nerozeznává, z jakého důvodu se dlužník zaměstnává zemědělstvím, stačí, že v zemědělství nalézá z převážné míry výživu. V projednávaném případě odůvodňoval dlužník návrh na odklad exekuce tím, že obhospodaruje 90 korců pozemků, a nabídl důkaz o tom, že převážnou většinu jeho příjmů tvoří výtěžek zemědělství, že příjmy ze zemědělství se mu započítávají do jeho kongruálních příjmů, takže pobírá jen doplněk kongruového platu ve výši 131 Kč měsíčně. Nižší soudy se však s tímto jeho tvrzením nezabývaly a nezjistily předpoklady pro rozhodnutí o otázce, zda výživa dlužníka jest čerpána z převážné míry z výtěžku zemědělství, takže jest ho považovati za zemědělce, a zda zabavené mu tři prasnice slouží k provozování jeho zemědělství a tvoří pramen jeho příjmů.

Čís. 13040.

Jak jest přihlížeti při rozvrhu nejvyššího podání k nárokům výměnkáře, který má právo pobíratí výměnek in natura a, kdyby s dávkami mu příslušejícími nebyl spokojen, má právo na místě nich požadovati měsíční relutum.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1933, R I 1055/33.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně vydraženou nemovitost přikázal soud první stolice Josefu W-ovi uhražovací jistinu za výměnek a za právo bytu 137.500 Kč a dodal: Jestliže se Josef W. v budoucnosti trvale rozhodne, nevykonávati právo bytu a výměnku a spokojí se s relutem 100 Kč měsíčně, uvolní se z uhražovací jistiny 107.500 Kč, jejíž další přikázání vyhrazuje pro ten případ soud dodatečnému rozvrhovému usnesení. Měsíční relutum 100 Kč ročně 4% kapitalisováno dává uhražovací jistinu 30.000 Kč. Tato částka zůstane v tom případě u spořitelny v Ch. uložena na úrok a z jejích úroků bude relutum měsíčně oprávněnému Josefu W-ovi vypláceno. Odporu proti přikázání uhražovacího kapitálu podanému zástavní věřitelkou soud nevyhověl, poněvadž podle §§ 225 a 226 ex. ř. byl na základě výsledku odhadu určen uhražovací kapitál 137.000 Kč, což odpovídá 4% kapitalisované objektivní hodnotě naturálních plnění, jež vydražitel podle dražebních podmínek musí oprávněnému poskytovat a jichž hodnota jest ročně objektivně 5.200 Kč. Tento ekvivalent vydražiteli za převzaté břemeno příslušející, nelze zkrátiti, pokud závazek vydražitele k naturálnímu plnění trvá. Jen pro případ, že by se oprávněný, použiv svého práva volby, trvale rozhodl pro relutum 100 Kč měsíčně, uvolňuje se část uhražovacího kapitálu a bylo o ní pro ten případ vyhraženo dodatečné rozvrhnutí a přikázání. Rekursní soud k rekursu hypotekární věřitelky napadené usnesení potvrdil. Důvod y: Stěžovatelka napadá rozvrhové usnesení, pokud byl z nejvyššího podání přikázán za výměnek a právo bytu Josefa W-a uhražovací kapitál 137.500 Kč, uhražovací kapitál však činí při měsíčním relutu jen 30.000 Kč. Tím, že byly úroky uhražovacího kapitálu vydražiteli přikázány nehledě k tomu, žádá-li se splnění in natura či jen

relutum, jest vydražitel obohacen. V rozvrhovém usnesení bylo vysloviti, že jest vydražiteli přiřknouti jen úroky z uhražovacího kapitálu 30.000 Kč, nežádá-li se efektivní splnění. Zbývající úroky mohou buď ke zvýšení uhražovacího kapitálu býti přiřknuty, buď stěžovatelce. Též měl býti uhražovací kapitál zásadně v případě jeho uvolnění ihned rozdělen, ale nemělo rozdělení býti vyhraženo novému rozvrhovému usnesení. Ostatně bylo výši uhražovacího kapitálu zjistiti na základě odhadních dat při stání, též bylo přezkoumati obsah dotyčných listin a bylo proto řízení v tomto ohledu vadným. Rekurs, sepsaný ve státním jazyku, jest dle svého znění nesrozumitelný, ale z rekursních vývodů vychází jasně, čeho se domáhá stěžovatelka. Domáhá se změny rozvrhového usnesení v ten rozum, že se snižuje uhražovací kapitál, by se ihned rozdělil, uvolní-li se, a aby nebylo rozdělení vyhraženo novému rozvrhovému usnesení, aby, neplní-li se výměnek in natura, byly přiřčeny vydražiteli jen úroky 1.200 Kč, což odpovídá uhražovacímu kapitálu. Stížnost není odůvodněna. Prvý soudce ustanovil uhražovací kapitál pro výměnek a byt Josefa W-a při rozvrhovém stání na základě výsledků odhadu a právoplatných dražebních podmínek na 137.500 Kč. Nelze tedy mluvit o kusosti a tvrzení, že nevzal první soudce při rozvrhovém stání výsledky odhadu za základ, odporuje spisům. Ovšem, nebyla při něm odstupní smlouva, ale rekursní soud nemůže ani s ní dojíti k jiným výsledkům. Okolnost, že bylo na místo výměnku a bytu ujednáno měsíční relutum 100 Kč pro případ nevykonávání, že byla však roční částka za byt a výměnek, plní-li se in natura, vyšší částkou stanovena, a že následkem toho činí uhražovací kapitál 137.500 Kč, nepřichází v souzeném případě v úvahu. Dokud žádá Josef W. plnění in natura, činí uhražovací kapitál 137.500 Kč a ten byl ve smyslu výsledku odhadu a dražebních podmínek přikázán. Přísluší tedy vydražiteli také úroky. Uhražovací kapitál za výměnek a byt, má-li býti plněno in natura, a uhražovací kapitál za relutum, jsou dva různé pojmy. Prvý soud musel postupovati na základě výsledku odhadu. Prvý soud vyhověl stanovisku stěžovatelky tím, že výslovně uvedl v rozvrhovém usnesení, že, nežádá-li Josef W. právo výměnku in natura, žádá-li jeho relutování, se tím uvolní z uhražovacího kapitálu částka 107.500 Kč a že se tím sníží uhražovací kapitál na 30.000 Kč. O obohacení vydražitelově nemůže býti řeči, neboť uhražovací kapitál odpovídá ceně plnění in natura.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Podle odstupní smlouvy ze dne 30. dubna 1919 má výměnkář Josef W. právo pobíratí výměnek in natura a, kdyby s dávkami mu příslušejícími nebyl spokojen, má právo na místě jich požadovati měsíčně relutum 100 Kč. K oběma těmto možnostem exekuční soud v rozvrhovém usnesení při rozvrhu nejvyššího podání podle §§ 225 a 226 ex. ř. přihlížel, jeho opatření o úrocích a o případném uvolnění uhražovacího kapitálu vyhovuje stavu věci a uvedeným zákonným ustanovením, a

s tvrzenou možností, že by snad výměnkář v jednom měsíci žádal re-lutum a v jiném plnění in natura — což ostatně je již podle obsahu smlouvy nemožné — nebylo třeba se mu zabývat. Rekursní soud tudíž nepochybil, schváliv právní názor exekučního soudu po této stránce.

Čís. 13041.

Žaloba domáhající se proti universálnímu dědici zjištění, že žalobci přísluší nárok »na vyměření a vydání povinného dílu a že žalovaný jest povinen vydati žalobci povinný díl z pozůstalosti«, jest žalobou určovací, nejde-li o zaplacení určité peněžité částky, odpovídající výši povinného dílu.

Jediný dědic ze závěti, jenž neuznal nárok nepominutelného dědice na povinný díl, jest pasivně oprávněn, i před odevzdáním pozůstalosti, k žalobě nepominutelného dědice o zjištění, že má nárok na povinný díl.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1933, R I 1072/33.)

Žalovaný byl v posledním pořízení své manželky Josefiny M-ové, zesnulé dne 29. srpna 1929, ustanoven »universálním dědicem veškerého jmění«. Dne 12. ledna 1932 zemřel otec zůstavitelky Dr. H. a správcem jeho pozůstalosti byl ustanoven žalující spolek. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalující spolek na žalovaném, by bylo uznáno právem, že se určuje, že pozůstalosti po Dr. H-ovi přísluší nárok na vyměření a vydání povinného dílu z pozůstalosti po Josefíně M-ové ve výši příslušející pozůstalému otci a stanovené podle inventáře a že žalovaná strana jest povinna vydati žalující straně pro pozůstalost po Dr. H-ovi povinný díl z pozůstalosti po Josefíně M-ové ve výši příslušející podle zákona pozůstalému otci a stanovené podle pozůstalostního inventáře. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: Prvý soud zamítl žalobu pro nedostatek pasivního oprávnění žalovaného k žalobě máje za to, že před odevzdáním pozůstalosti jest žalovati o povinný díl pozůstalost, nikoliv přihlášeného dědice. Jest však dáti za pravdu odvolateli, že tento názor prvního soudu jest ve své všeobecnosti mylný. Pokud se první soud na podporu svého stanoviska dovolává rozhodnutí nejv. soudu čís. 10.755 sb. přehlíží, že toto rozhodnutí mělo jiný skutkový podklad, ano šlo o žalobu o zaplacení peněžité částky odpovídající výši povinného podílu. V souzeném případě však jde o žalobu určovací, což platí též o odstavci 2 žalobního žádání pro jeho všeobecný doslov bez číselného určení povinného dílu, která podle své povahy může směřovati jen proti osobě přihlášeného dědice, jehož dědického práva svým výsledkem se dotýká a v jeho jediné moci jest, by obmezení svého dědického práva ve prospěch nepominutelného dědice uznal. K vůli stručnosti stačí poukázat na odůvodnění rozhodnutí býv. nejv. soudu vídeňského čís. 1795 úř. sb. nová řada svazek XIX. Byla proto žaloba právem podána proti žalované straně jako přihlášenému universálnímu dědici Josefiny M-ové.